

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

/ Остапець Ю.О. /

« 29 » вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Психолого-педагогічний супровід дітей з обмеженими
МОЖЛИВОСТЯМИ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Освітня програма	Дошкільна освіта
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей з обмеженими можливостями» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 012 «Дошкільна освіта» освітньої програми «Дошкільна освіта».

Розробники: Ключкович Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 12 від «28» червня 2023 р.

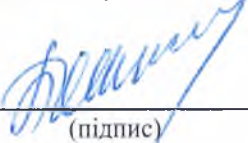
Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

(підпис) / Козубовська І.В. /
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук
протокол № 8 від «29» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

(підпис) / Попадич О.О. /
(прізвище та ініціали)

© Ключкович Т.В., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: 4 для денної форми навчання:	2	2
аудиторних – 42	Лекції:	
самостійної роботи студента – 78	26	10
	Практичні (семінарські):	
	16	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей з обмеженими можливостями» є формування у студентів знань, умінь і навичок, необхідних для психолого-педагогічної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. В умовах динамічного розвитку освітнього середовища майбутньому вчителю необхідно володіти основами психолого-педагогічного супроводу дитини з обмеженими можливостями в дошкільному закладі освіти.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) **інтегральна компетентність** – здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог (ПК).

2) **загальні компетентності:**

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

3) **спеціальні компетентності:**

КС-1. Здатність організувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-4. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей з обмеженими можливостями» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми (ОП):

ОК 3. Освіта в полікультурному суспільстві

ОК 4. Теорія і практика дошкільної освіти

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.	ПРН 3
Організувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.	ПРН 5
Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.	ПРН 6
Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.	ПРН 9
Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії	ПРН 10

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Психолого-педагогічний супровід дітей з обмеженими можливостями**»:

Володіти уміннями і навичками забезпечення організації навчально-виховного процесу з обдарованими дітьми раннього і дошкільного віку.

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Мати уміння та навички встановлення соціально-педагогічної взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами, їх батьками та іншими учасниками навчально-виховного процесу в дошкільному закладі освіти.	ПРН 3
Розуміти культурне розмаїття в сучасному суспільстві та організувати психолого-педагогічний супровід дітей з обмеженими можливостями в закладі дошкільної освіти.	ПРН 5
Забезпечувати індивідуальний розвиток дітей з обмеженими можливостями, враховуючи їхні інтереси та потреби.	ПРН 6
Продемонструвати знання й уміння у використанні сучасних методик і технологій викладання психолого-педагогічних дисциплін і взаємодії з дітьми з обмеженими можливостями.	ПРН 9
Здійснювати аналітичні, організаційні та планувальні функції для забезпечення ефективності навчально-виховного процесу з дітьми з обмеженими можливостями в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії	ПРН 10

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточне опитування;
- презентація результатів виконаних завдань і досліджень;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, презентація самостійної роботи.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	CP	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	CP	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	40	4	40
Презентація / аналітичне завдання	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	8	100	8	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше і друге запитання покликані оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше і друге запитання модульної контрольної роботи максимально можуть бути оцінені у 10 балів кожне.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «*Положення про порядок та методик проведення семестрових (курскових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Дитина з обмеженими можливостями як суб'єкт інклюзивного навчання в дошкільному освітньому закладі

Розвиток особистості в умовах сучасного суспільства. Функції соціалізації особистості. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами. «Норма» і «відхилення» у розвитку дитини. Основні види та причини відхилень у психофізичному розвитку особистості. Розвиток психіки дітей особливими потребами. Дитина з обмеженими можливостями як суб'єкт інклюзивного навчання. Навчальні можливості дітей з різними особливостями психофізичного розвитку. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Особливості навчання і виховання дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Ключові проблеми і труднощі в навчанні осіб з особливими потребами.

Тема 2. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами в закладі дошкільної освіти

Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами в межах навчального закладу. «Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» (2018 р.). Задання, принципи та організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини. Особливості психолого-педагогічного супроводу дитини в дошкільному освітньому закладі. Сучасні методики та технології соціально-педагогічної взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами. Психолого-педагогічні засади взаємодії дітей в інклюзивному середовищі.

Тема 3. Професійні вимоги до фахівців, які працюють в інклюзивному освітньому середовищі

Професійні вимоги до фахівців, які працюють в інклюзивному середовищі дошкільного закладу освіти. Підготовка до соціально-педагогічної діяльності в умовах інклюзії. Особливості педагогічної роботи в закладі дошкільної освіти. Професійна компетентність і обов'язки фахівців при виконанні педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі. Труднощі соціально-педагогічної діяльності в умовах інклюзії. Поради педагогічним працівникам щодо взаємодії з дітьми з обмеженими можливостями.

Тема 4. Завдання, принципи та організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з обмеженими можливостями в дошкільному освітньому закладі

Основні етапи реалізації психолого-педагогічного супроводу дітей з обмеженими можливостями в закладі дошкільної освіти. Мета та завдання психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку. Форми та методи діяльності психологічної служби. Помилки у психологічному супроводі дітей з обмеженими можливостями. Особливості та проблеми психолого-педагогічного супроводу дитини з обмеженими можливостями в закладах дошкільної освіти.

МОДУЛЬ 2

Тема 5. Організація інклюзивного навчання в дошкільному закладі освіти

Складові інклюзивного середовища в закладі дошкільної освіти. Методичні та організаційні аспекти навчання і виховання дітей з обмеженими можливостями у дошкільних закладах освіти. Етапи впровадження інклюзивного навчання. Особливості організації інклюзивного навчання в закладі дошкільної освіти. Навчально-виховний процес в інклюзивному середовищі. Труднощі та проблеми інклюзивного навчання дітей в закладі дошкільної освіти. Науковий аналіз діяльності педагога з організації навчально-виховного процесу з дітьми з обмеженими можливостями.

Тема 6. Навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти в дошкільному закладі

Навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти. Інструментарій і критерії дидактичного діагностування дітей в інклюзивному середовищі. Індивідуалізація навчання дітей. Індивідуальні програми у роботі з дітьми. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами. Індивідуальний план як основа роботи з особливими дітьми.

Тема 7. Сучасні методики та технології соціально-педагогічної взаємодії з дітьми з обмеженими можливостями

Організаційні форми та методи навчання дітей з обмеженими можливостями у дошкільних закладах освіти. Методи інклюзивного навчання. Методи, що стимулюють активність дітей. Експеримент у дошкільному навчальному закладі. Диференційоване навчання як засіб задоволення освітніх потреб дітей в інклюзивному середовищі. Види навчальних занять в інклюзивному контексті. Контроль і оцінювання навчальних досягнень дітей з обмеженими можливостями.

Тема 8. Партнерство між батьками та педагогічним колективом у розбудові сприятливого інклюзивного середовища

Роль батьків у процесі навчання і виховання дитини з особливими потребами. Права батьків як учасників освітнього процесу. Завдання батьків як членів навчальної команди. Взаємодія батьків з вчителями в системі інклюзивної освіти. Соціально-педагогічний патронат сімей, які мають дітей з особливими освітніми потребами. Партнерство між батьками та школою. Тактика роботи з батьками. Помилки батьків у взаємодії з дітьми. Рекомендації та поради батькам.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивного навчання в дошкільному освітньому закладі	16	4	2			10
Тема 2. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами в закладі дошкільної освіти	16	4	2			10
Тема 3. Професійні вимоги до фахівців, які працюють в інклюзивному освітньому середовищі	16	4	2			10
Тема 4. Завдання, принципи та організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з обмеженими можливостями в дошкільному освітньому закладі	14	2	2			10
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 1						
	62	14	8			40
Модуль 2						
Тема 6. Організація інклюзивного навчання в дошкільному закладі освіти	16	4	2			10
Тема 7. Навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти в дошкільному закладі	16	4	2			10
Тема 8. Сучасні методики та технології соціально-педагогічної взаємодії з дітьми з обмеженими можливостями	14	2	2			10
Тема 9. Партнерство між батьками та педагогічним колективом у розбудові сприятливого інклюзивного середовища	12	2	2			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2						
	58	12	8			38
Разом за семестр						
	120	26	16			78

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивного навчання в дошкільному освітньому закладі	16	2				14
Тема 2. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами в закладі дошкільної освіти	16	2				14
Тема 3. Професійні вимоги до фахівців, які працюють в інклюзивному освітньому середовищі	16	2				14
Тема 4. Завдання, принципи та організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з обмеженими можливостями в дошкільному освітньому закладі	16		2			14
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 1						
	64	6	2			56
Модуль 2						
Тема 6. Організація інклюзивного навчання в дошкільному закладі освіти	14	2				12
Тема 7. Навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти в дошкільному закладі	14	2				12
Тема 8. Сучасні методики та технології соціально-педагогічної взаємодії з дітьми з обмеженими можливостями	14		2			12
Тема 9. Партнерство між батьками та педагогічним колективом у розбудові сприятливого інклюзивного середовища	14					14
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2						
	56	4	2			50
Разом за семестр						
	120	10	4			106

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивного навчання в дошкільному освітньому закладі	2	
2	Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами в закладі дошкільної освіти	2	
3	Професійні вимоги до фахівців, які працюють в інклюзивному освітньому середовищі	2	
4	Завдання, принципи та організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з обмеженими можливостями в дошкільному освітньому закладі	2	2
5	Організація інклюзивного навчання в дошкільному закладі освіти	2	
6	Навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти в дошкільному закладі	2	
7	Сучасні методики та технології соціально-педагогічної взаємодії з дітьми з обмеженими можливостями	2	2
8	Партнерство між батьками та педагогічним колективом у розбудові сприятливого інклюзивного середовища	2	
	Разом	16	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивного навчання в дошкільному освітньому закладі	10	14
2	Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами в закладі дошкільної освіти	10	14
3	Професійні вимоги до фахівців, які працюють в інклюзивному освітньому середовищі	10	14
4	Завдання, принципи та організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з обмеженими можливостями в дошкільному освітньому закладі	10	14
5	Організація інклюзивного навчання в дошкільному закладі освіти	10	12
6	Навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти в дошкільному закладі	10	12
7	Сучасні методики та технології соціально-педагогічної взаємодії з дітьми з обмеженими можливостями	10	12
8	Партнерство між батьками та педагогічним колективом у розбудові сприятливого інклюзивного середовища	8	14
	Разом	78	106

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійна система для презентацій матеріалу лекцій, семінарів і самостійної роботи студентів. Доступ до мережі Інтернет.

Програмне забезпечення: пакет програм Microsoft Office, Google Meet

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Інклюзивна освіта: досвід і перспективи: колект. монографія / Аргіропулос Д. та ін.; відп. ред. Г.Давиденко. Вінниця: Нілан, 2016. 241 с.
2. Колупаєва А., Савчук Л. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с.
3. Колупаєва А., Тараненко О. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. Київ: Видавнича група «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
4. Малишевська І.А. Теоретико-методичні основи підготовки фахівців психолого-педагогічного профілю до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища: монографія. Умань: СПД «Сочінський», 2018. 386 с.
5. Основи спеціальної та інклюзивної педагогіки: навч. посіб. / Ю. Д. Бойчук та ін. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. 337 с.
6. Порошенко М. Інклюзивна освіта: навч. посіб. К.: Агенство «Україна», 2019. 300 с.
7. Удич З. І. Інклюзивна освіта. Практикум для студентів педагогічних спеціальностей: навч. посіб./ Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка, Ін-т педагогіки та психології. Тернопіль: Принт-офіс, 2016. 141 с.
8. Удич З.І. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Тернопіль: КІЦ «ПРИНТ-ОФІС», 2015. 378 с.
9. Чеботарьова О., Гладченко І. Учні початкових класів із порушеннями інтелектуального розвитку: навчання та розвиток: навч.-метод. посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 128 с.
10. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. 264 с.

Допоміжна література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство: навч.-метод. посіб. / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. К., 2012. 216 с.
2. Глоба О. Про національну систему надання корекційно-реабілітаційних послуг в Україні. *Інклюзивна освіта: досвід і перспективи: монографія*. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. С. 76–88.
3. Горішна Н. М. Інклюзивна освіта: підходи до розуміння та виклики розвитку. *Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2020. Вип. 6. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2020_6_7
4. Дефектологічний словник : навчальний посібник / за ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. К.: "Леся", 2011. 528 с.
5. Єфімова С.М. Лідерство та інклюзивна освіта: навч.-метод. посіб. / С.М. Єфімова, С.В. Королук. К.: «Пляди», 2011. 164 с.
6. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради. 2017. № 38-39. Ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Конвенція про права осіб з інвалідністю (ООН, 2006 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
8. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
9. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку /навчально-методичний посібник. За наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.
10. Кузава І.Б. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія та методика: монографія / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К.; Луцьк: Іванюк В. П., 2013. 291 с.

11. Мартинчук О. В. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2016. Вип. 7(1). С. 260-280. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2016_7\(1\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2016_7(1)_27)
12. Матвеева Н. Інклюзивна освіта в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Освітній простір України*. 2017. Вип. 11. С. 180-187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/opu_2017_11_32
13. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141с.
14. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ, 2018. 252 с.
15. Пантюк Т.І., Невмержицька О.В., Пантюк М.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. 324 с.
16. Положення про інклюзивно-ресурсний центр. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>
17. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
18. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти. Наказ МОН України від 08 червня 2018 р. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#Text>
19. Психологічний супровід інклюзивної освіти: метод. Рек. / заг. ред. А. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
20. Саламанкська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у сфері освіти осіб із особливими потребами (Саламанка, Іспанія, 7-10 червня 1994 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-94#Text
21. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів. Резолюція 48/96 Генеральної Асамблеї від 20 грудня 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_306#Text
22. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: метод. посіб. / за заг. ред. Н. Софій. Київ: «Пляєди», 2015. 66 с.
23. Удич З. Практикум "інклюзивна освіта" в організації навчальної діяльності майбутніх педагогів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2018. Вип. 20(3). С. 148-153. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2018_20\(3\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2018_20(3)_31)
24. Федоренко О. Інклюзивне навчання: оцінювання досягнень учнів з особливими освітніми потребами. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2018. № 2 (86). С. 76–86.
25. Шевців З. М. Теоретичні основи інклюзивної педагогіки. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2016. Вип. 13(1). С. 152-155. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2016_13\(1\)_47](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2016_13(1)_47)

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua/>
2. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>
3. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України URL: <https://ispukr.org.ua/>
4. Методичний портал. URL: <http://www.metodportal.net>
5. МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/>
6. Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
7. Сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>
8. Інститут корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. URL: <https://npu.edu.ua/kontakty-npu/adresy-i-telefony/institut-korektsiinoi-pedahohiky-ta-psykholohii>
9. Українська педагогіка. URL: <http://www.ukped.com>

10. Institute for International Studies in Education URL: <https://www.iise.pitt.edu/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)
протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)